

Предмет: Македонски јазик					
Тема: Медиумска култура и медиумска писменост		Вкупно: 10 часа		Време за реализација:	
Изготвиле:				Од ООУ:	
Адаптирале:				Од ООУ:	
содржини (и поими)	стандарди за оценување	часови	активности	средства	следење на напредокот
Традиционални и дигитални медиуми	<ul style="list-style-type: none"> • Ги наведува сличностите и разликите меѓу традиционалните и дигиталните медиуми. • Ги објаснува предностите и недостатоците на користењето интернет при пребарување содржини. 	2	<ul style="list-style-type: none"> • Наставникот укажува дека медиумите се делат на традиционални и дигитални (нови). Учениците, поделени во групи, добиваат работен лист во кој се наведени различни медиуми, како на пример: телевизија, весници, радио, списанија, Снепчет, Твитер, електронски портали, Месинџер, Фејсбук, СМС-пораки, Јутјуб, Инстаграм, Тик-ток, Вибер. Задача на групите е да ги распоредат наведените медиуми во двете категории: традиционални и дигитални (нови) медиуми. По презентирањето на работата на групите се води дискусија за тоа што е заедничко за медиумите што се групирани во едната категорија, а што за тие во другата, по што се разликуваат двете категории на медиуми и што е заедничко за сите медиуми. На крајот се констатира дека сите медиуми се канали за комуникација преку кои се 	Компјутер, телевизија, интернет, мобилни телефони; списанија, брошури, флаери, покани и сл.	<ul style="list-style-type: none"> • Изработките на ученикот; • Усните одговори на прашања поставени од наставникот или од соучениците; • Одговорите дадени во наставните листови; • Усната презентација • Практична примена при користење на медиуми; • Домашните задачи.

			<p>пренесуваат информации и/или пораки, но разликата е во тоа што преку традиционалните медиуми (во печатена или во електронска форма) пораките 23 се пренесуваат еднонасочно, од еден испраќач кон повеќе приматели, додека преку дигиталните медиуми пренесувањето е повеќенасочно, односно примателот на пораките може да реагира на содржините, и веќе во следниот момент може да биде и креатор и испраќач на содржини.</p> <ul style="list-style-type: none"> Учениците на час гледаат краток документарен филм <i>Авантура низ медиумската писменост</i>¹ Наставникот отвора дискусија во врска со филмот по следните прашања: Какви содржини може да се најдат на интернет?; На какви опасности и замки може да се најде при пребарување содржини на интернет? По гледањето на филмот учениците, поделени во групи, на ливчиња пишуваат три позитивни и 		
--	--	--	---	--	--

¹ (<https://avmu.mk/%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE-%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0%D0%BB%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%83%D0%BC%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BC%D0%B5%D0%BD/>).

			три негативни искуства при пребарување содржини на интернет. Ливчињата ги лепат на табла и наставникот ги користи за да отвори дискусија од која треба да се заклучи дека интернетот, од една страна, нуди многу можности за информирање, комуницирање, учење и забава, но, од друга страна, преку интернетот се пренесуваат и многу информации и содржини кои може да бидат неистинити, штетни и опасни за корисниците.		
Социјални медиуми	<ul style="list-style-type: none"> • Ги објаснува предностите и недостатоците на социјалните медиуми. 	2	<p>(2 часа – групна работа + презентирање)</p> <p>Наставникот покажува ознаки на различни социјални мрежи (Вибер, Фејсбук, Инстаграм, Тик-ток, Месинџер, Снепчет), учениците ги идентификуваат социјалните мрежи и кажуваат кои од нив ги користат и за каква цел (на пример: за комуникација, за информирање, за забава, за едукација). Учениците, поделени во групи, добиваат работен лист за споредба меѓу комуникација преку социјални медиуми и комуникација во живо, по однос на следните критериуми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • создавање и одржување контакти • претставување на сопствените вештини и можности 	Интернет, Електронски уред (компјутер/таблет/ мобилен телефон) Работен лист	<ul style="list-style-type: none"> • Изработките на ученикот; • Усните одговори на прашања поставени од наставникот или од соучениците; • Одговорите дадени во наставните листови; • Усната презентација • Практична примена при користење на

			<ul style="list-style-type: none"> • изразување вистински чувства • прикажување лажна слика за себе • достапност на информации • вистинитост на информациите • едукативни цели и активности. <p>Споредбата ја прават така што запишуваат која е предноста на секој од двата вида комуникација во однос на секој од наведените критериуми и во што се состои таа предност (пример: Социјалните медиуми овозможуваат создавање на повеќе контакти и секојдневно одржување на контактите со пријателите на различни локации, додека пак контактите што се создаваат и одржуваат преку комуникацијата во живо се поблиски/непосредни). Групите ја презентираат својата работа. На крајот се резимира дека комуникацијата преку социјалните медиуми има доста предности, но дека не може да биде замена за комуникацијата во живо.</p>		<p>медиуми;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Домашните задачи.
Факти и мислења (информација, вест, интервју, лажна информација/дезинформација)	<ul style="list-style-type: none"> • Прави разлика меѓу пренесување факти и искажување личен став/мислење во медиумските содржини. 	6	<ul style="list-style-type: none"> • Учениците, поделени во парови, добиваат работен лист со десетина тврдења за кои треба да означат дали укажуваат на факти или на мислења, според тоа дали може да се докаже дека се вистинити или не. (Примери за факти: На кучето му треба храна 	Интернет, Електронски уред (компјутер/таблет/ мобилен телефон) Работен лист	<ul style="list-style-type: none"> • Изработките на ученикот; • Усните одговори на прашања поставени од наставникот

	<ul style="list-style-type: none"> • Креира кратка вест за настан. • Креира медиумска содржина преку која се пренесуваат факти и/или мислења. • Креира едноставни прашања за спроведување интервју. • Користи едноставни начини за проверка на веродостојноста на медиумските содржини на интернет. 		<p>за да може да 24 преживее. – Езерата и планините нудат можност за рекреација. – Сладоледот се прави во различни вкусови. Примери за мислења: Кучето е најверен пријател на човекот. – Одењето на плажа е позабавно од качувањето по планини. – Најубав е сладоледот со чоколаден вкус.) По усогласувањето на точните одговори, преку дискусија се заклучува дека фактите може да се проверат и да се докаже дека се вистинити и дека се непристрасни (не поддржуваат едно гледиште, туку ја презентираат информацијата на објективен начин), додека мислењата одразуваат гледишта и верувања за определени работи и затоа се субјективни и пристрасни.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставникот прво презентира новинарска вест во која се презентирани само факти за сообраќајна несреќа, а потоа презентира новинарски текст што ги содржи одговорите на повеќе луѓе кои зборуваат за несреќата што се случила и завршува со неговото мислење за несреќата. Учениците, поделени во групи, ги споредуваат двата текста за да 		<p>или од соучениците;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одговорите дадени во наставните листови; • Усната презентација • Практична примена при користење на медиуми; • Домашните задачи.
--	---	--	---	--	--

			<p>одговорот на прашањето на наставникот: Каде се презентирани факти, а каде мислења? Групите ги споделуваат своите одговори и заеднички се констатира дека во новинарската вест се дадени информации во вид на факти/податоци, а во другиот текст се искажуваат мислења/ставови во врска со некоја појава или ситуација. Се дискутира за разликата меѓу фактите и мислењата во поглед на нивната вистинитост и можноста да се проверат/потврдат, како и во поглед на тоа дали изразуваат нечии ставови/верувања или се базираат на посматрање/истражување. На крајот групите подготвуваат презентација за причините за случување сообраќајни несреќи (по една од следните причини по група: брзо возење, поминување на црвено на семафор, возење под дејство на алкохол) во која наведуваат и факти што ги наоѓаат на интернет, од релевантни извори и даваат свое мислење во врска со темата.</p> <ul style="list-style-type: none">• Учениците, поделени во групи, избираат некој интересен настан што се случил во училиштето или		
--	--	--	---	--	--

			<p>во нивното место на живеење. Нивна задача е да напишат вест за настанот со користење факти – да кажат што се случило, кој учествувал, како, каде и кога се случило. Еден од учениците, во улога на новинар, го чита напишаниот текст, а друг го снима со мобилен телефон. Снимките на сите групи се презентираат и заеднички се вреднуваат во поглед на тоа дали се застапени сите барани елементи за опишување на настанот (што, кој, каде, кога и како).</p> <ul style="list-style-type: none">• Учениците, поделени во групи, изработуваат медиумски текст чија цел е да ги информира помалите ученици и да им објасни зошто не треба да се користат пластичните кеси и пластичниот прибор за јадење и пиење. Нивна задача е да користат убедливи факти и мислења на експерти за штетноста од користењето пластични предмети за планетата Земја. Информациите може да ги бараат на интернет или од други медиуми. Напишаните текстови им се читаат на помалите ученици за време на час или се спојуваат во брошура што им се дели.• Учениците, поделени во групи,		
--	--	--	--	--	--

			<p>смислуваат по 3 прашања наменети за интервју за да добијат мислење од психологот или од педагогот во училиштето за тоа како учениците да развијат навик за здраво живеење. Групите ги читаат прашањата и во заедничка дискусија се избираат 5 до 6 прашања што ќе ги постават во вистинско интервју. За време на спроведувањето на интервјето еден ученик ги поставува прашањата, друг ги запишува одговорите, а трет снима со мобилен телефон. Интервјето се објавува на веб-страницата на училиштето во пишана и/или во снимена форма.</p> <ul style="list-style-type: none">• Наставникот подготвува лажна информација под наслов Горила избега од зоолошката градина во Њујорк. Во текстот се наведува кога избегало животното, се нагласува опасноста од горила на слобода и се предупредуваат луѓето да не излегуваат од дома. Притоа, не се спомнува Њујорк, ниту изворот на веста. Текстот е придружен со фотографија на горила што шета по улица од некој град. Веста, заедно со фотографијата, наставникот ја споделува со учениците.		
--	--	--	--	--	--

			<p>Учениците се делат во мали групи и добиваат задача да ја проверат вистинитоста на веста и веродостојноста на фотографијата. За таа цел пребаруваат на интернет – впишуваат Горила избега од зоолошка и откриваат дека објава за таква вест од релевантни извори нема. За проверка на фотографијата ја користат страницата https://images.google.com/ (според насоките што им ги дава наставникот) и констатираат дека фотографијата е од друг град. Заеднички се констатира дека веста е лажна, а фотографијата не е веродостојна. Преку дискусија се заклучува дека е многу лесно (особено преку социјалните медиуми) да се пласираат лажни информации и да се споделуваат лажни или изменети фотографии.</p>	
--	--	--	--	--